

# Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część LVII. — Wydana i rozesłana dnia 15. czerwca 1897.

**Treść: № 130.** Rozporządzenie, dotyczące się prawa ubogich tudzież wygotowywania i potwierdzania świadectw do uzyskania prawa ubogich.

## 130.

### Rozporządzenie Ministerstwa sprawiedliwości, spraw wewnętrznych i skarbu w porozumieniu z Ministerstwem wyznań i oświaty z dnia 23. maja 1897,

dotyczące się prawa ubogich tudzież wygotowywania i potwierdzania świadectw do uzyskania prawa ubogich.

Na zasadzie artykułu LV. ustawy z dnia 1. sierpnia 1895, Dz. u. p. Nr. 112, rozporządza się:

#### I.

#### Rozciągnięcie prawa ubogich w postępowaniu procesowym i egzekucyjnym.

##### §. 1.

Dobrodziejstwa łączące się z przyznaniem prawa ubogich (§. 64 ustawy o postępowaniu cywilno-sądowym z dnia 1. sierpnia 1895, Dz. u. p. Nr. 113), służą tylko tej osobie, której prawo ubogich zostało przyznane. Nie przechodzą one na następcę prawnego i nie korzystają z nich uczestnicy sporu. Jeżeli z kilku uczestników sporu tylko jeden lub niektórzy używają prawa ubogich, w takim razie stęple i inne należności państwa z powodu

sporu opłacać się mające, uiszczać mają tylko inni uczestnicy sporu w kwocie całkowitej.

##### §. 2.

Przyznanie prawa ubogich rozciąga się na postępowanie zapomocą środków prawnych, tudzież na postępowanie egzekucyjne, toczące się w sprawie, pod warunkiem, że w tym ostatnim przypadku pomiędzy prawomocnem ukończeniem procesu a wytoczeniem postępowania egzekucyjnego nie więcej czasu upłynęło jak rok. W przeciwnym razie zapomocą osobnej prośby podanej do tego sądu, który jest właściwym do dozwoleń egzekucyjni, postarać się należy o przyznanie prawa ubogich do postępowania egzekucyjnego.

Tymczasowe uwolnienie od uiszczenia kosztów powstających przez wykonanie aresztu (§. 366 Ordynacji egzekucyjnej, ustawa z dnia 27. maja 1896 Dz. u. p. Nr. 79), nie ma związku z przyznaniem prawa ubogich.

#### II.

#### Oznaczanie podań i protokołów.

##### §. 3.

Wszelkie podania (duplikaty itd.) strony, która używa prawa ubogich, oznaczyć należy na pierwszym arkuszu, w miejscu, gdzie zwyczajnie przylepia się stępel, wyrazem „prawo ubogich“. W podobny sposób uwidocznić należy przyznanie prawa ubogich na protokołach sądowych, jeżeli druga strona nie jest obowiązana opłacić stępel od protokołu.

## III.

**Postanowienia ogólne w przedmiocie wygotowywania i potwierdzania świadectw do uzyskania prawa ubogich.**

## §. 4.

Strona podająca do sądu prośbę o przyznanie prawa ubogich, winna złożyć zarazem świadectwo co do swoich stosunków majątkowych.

W świadectwie podany być ma dochód, który strona pobiera ze swego zarobku lub z innych źródeł i z wymienieniem osób, o których utrzymanie strona ma się starać, powinno być wyraźnie potwierdzone, że strona nie jest w możności ponosić kosztów prowadzenia procesu bez nadwężenia tego, co potrzebuje na ubogie utrzymanie dla siebie i swojej rodziny.

Świadectwo bierze się do aktów i nie zwraca się go stronie.

## §. 5.

Świadectwa wygotowują się i potwierdzają bez kosztów i opłat.

## §. 6.

Na podstawie świadectw wygotowanych i potwierdzonych dawniej niż na pół roku przed podaniem prośby o przyznanie prawa ubogich, może być to prawo przyznane, jeżeli Władze powołane w szczególnym przypadku do wygotowania lub potwierdzenia świadectwa, potwierdziły w ciągu ostatnich sześciu miesięcy oświadczeniem na temże świadectwie napisanem ciągle trwającą prawdziwość świadectwa. Przy wydawaniu tego poświadczenia postępować należy w taki sam sposób, jak przy pierwotnem wygotowywaniu i potwierdzaniu.

## §. 7.

Świadectwo wygotować ma naczelnik lub powołany do zastępowania go członek zwierzchności tej gminy, która pod porę jest miejscem zamieszkania lub pobytu strony, jeżeli zaś nie jest to gmina posiadająca własny statut, świadectwo powinno być potwierdzone przez rządową Władzę polityczną powiatową (§. 65, ustęp 3 procedury cywilnej). Naczelnik gminy tego miejsca, w którym strona, mająca stałą siedzibę w krajach tutejszych, przebywa tylko chwilowo, nie może wygotowywać świadectwa do uzyskania prawa ubogich.

Dla zostających pod opieką może wystawić takie świadectwo władza opiekuńcza (§. 65, ustęp 4 procedury cywilnej).

## §. 8.

Przy obliczaniu i ocenianiu stosunków zarobkowych, dochodowych i majątkowych stron, starających się o świadectwo do uzyskania prawa ubogich, wszyscy funkcjonariusze postępować winni z jak największą oględnością, starannością i sumiennością.

Kto w świadectwie takim zamieszcza świadomie nieprawdziwe szczegóły lub świadomie potwierdza nieprawdę jak gdyby były prawdą, ten w razie przyznania prawa ubogich odpowiada za kwoty, od których odpłacenia stronę na razie uwolniono, niemniej za kosztą zastępstwa adwokackiego, jeżeli miało miejsce i za wszelką inną złą powstałą szkodę (§. 69 procedury cywilnej).

## §. 9.

O ile stosunki majątkowe i rodzinne starającego się o świadectwo nie są dokładnie znane władzom i organom powołanym do wygotowania lub potwierdzenia świadectw, winny takowe przed rozstrzygnięciem poczynić niezwłocznie w sposób prosty ale niewątpliwy, potrzebne dochodzenia i stwierdzenia, i mianowicie w tych przypadkach, w których opóźnienie wezwania opieki sądu mogłoby stronie przynieść szkodę, umożliwić jak najszybszem przeprowadzeniem dochodzeń wytoczenie w porę postępowania sądowego.

Jeżeli dochodzenia te okażą, że starający się o świadectwo podał nieprawdziwe szczegóły lub wznieć uzasadnioną wątpliwość co do ich prawdziwości, należy odmówić wygotowania lub potwierdzenia świadectwa.

## §. 10.

Jeżeli szczegóły podane przez starającego się o świadectwo lub wyjaśnienia, których inne osoby (właściciel domu, pasterz duchowny itp.) mają w poszczególnym przypadku udzielić przed wygotowaniem świadectwa, nie są zupełne, lub jeżeli owe osoby odmówią takiego wyjaśnienia, nie można z tego powodu odmówić wygotowania świadectwa. Szczegóły, które starający się o świadectwo podał niedostatecznie, winna Władza gminna uzupełnić przez przesłuchanie świadków; jeżeli zaś osoby, mające oświadczyć, czy szczegóły przywołane przez starającego się o świadectwo są prawdziwe, nie napiszą na formularzu świadectwa swego oświadczenia w tym względzie, Władze i organa powołane do wygotowania świadectwa, winny za pomocą stosownych wywiadów przekonać się bezpośrednio, czy okoliczności podane przez starającego się o świadectwo są zgodne z prawdą.

## IV.

**Postępowanie przy wygotowywaniu świadectw w gminach nie posiadających własnego statutu.**

## §. 11.

Z żądaniem wystawienia świadectwa do uzyskania prawa ubogich zgłosić się ma strona ustnie lub piśmiennie do naczelnika gminy lub do kancelaryi gminnej swojej siedziby lub stałego pobytu.

Świadectwo wygotować należy podług formularza Nr. 1 ·/. Zznając ustnie żądanie swoje, może strona złożyć formularz świadectwa odpowiednio przygotowany; w szczególności może przed zeznaniem swego żądania sama postarać się także o oświadczenie właściciela domu i pasterza duchownego (przełożonego gminy izraelskiej). Gdy podaje żądanie na piśmie, w każdym razie dołączyć powinna do prośby kwestyonaryusz wypełniony i przez stronę podpisany.

Jeżeli stosownie do szczególnych okoliczności okazuje się do potrzebnem lub odpowiedniem a mianowicie w przypadkach wątpliwych, naczelnik gminy może przed rozstrzygnięciem, czy świadectwo ma być wydane czy odmówione, zasięgnąć opinii wydziału gminnego lub organów, którym w gminie poruczone jest sprawowanie publicznej pieczy o ubogich.

## §. 12.

Formularz świadectwa, w razie potrzeby po uzupełnieniu szczegółów, podanych przez starającego się o świadectwo i wyjaśnien właściciela domu, winien naczelnik gminy posłać pasterzowi duchownemu starającemu się o świadectwo (przełożonemu gminy wyznaniowej izraelskiej) na najkrótszej drodze, do oświadczenia, czy okoliczności przywiedzione przez starającego się o świadectwo są prawdziwe.

Nie należy posyłać, jeżeli:

1. pasterz duchowny (przełożony gminy izraelskiej) w ogóle odmawia współdziałania przy udzielaniu takich świadectw, lub

2. jeżeli jego siedziba urzędowa nie znajduje się ani w gminie ani w pobliżu gminy.

Pasterz duchowny (przełożony gminy izraelskiej) może całkiem lub tylko w części potwierdzić prawdziwość szczegółów podanych przez starającego się o świadectwo lub oświadczyć, że szczegóły te są całkiem mylne lub wreszcie oświadczyć, że zmuszony jest wstrzymać się od wydania opinii co do tych szczegółów, ponieważ stosunki starającego się o świadectwo nie są mu dostatecznie znane.

Jeżeli pasterz duchowny (przełożony gminy wyznaniowej izraelskiej) odmówi opinii, naczelnik gminy winien stwierdzić to dopiskiem: „Było posłane pasterzowi duchownemu (przełożonemu gminy izraelskiej) do przejrzenia, lecz wróciło bez żadnej uwagi“.

## §. 13.

Świadectwo wygotowane przez naczelnika gminy posłać należy w kopercie, bez żadnej odezwy, do rządowej Władzy politycznej powiatowej. Jeżeli starający się o świadectwo prosi o to, można wydać mu świadectwo, żeby sam postarał się o potwierdzenie rządowej Władzy politycznej powiatowej.

Rządowa Władza polityczna powiatowa wręcza stronie świadectwo opatrzone potwierdzeniem, jeżeli strona zgłosi się po takowe; w przeciwnym razie posyła je stronie za pośrednictwem naczelnika gminy.

## V.

**Postępowanie przy wygotowywaniu świadectw w gminach własny statut posiadających.**

## §. 14.

W gminach własny statut posiadających, wygotowywanie świadectw należy do burmistrza lub wygotowują takowe na polecenie burmistrza i w jego imieniu władze miejskie, którym czynności poruczonego zakresu działania są powierzone (magistrat, rada miejska, urząd powiatowy magistratualny itp.) albo wygotowuje takowe urzędnik, któremu poruczą to Władze rzeczzone.

Gdzie sprawowanie publicznej pieczy o ubogich poruczone jest osobnym organom miejskim, tam przed wygotowaniem świadectw poczynić należy za ich pośrednictwem potrzebne dochodzenia.

Wygotowanie świadectw należy do burmistrza albo do władz miejskich lub urzędników w ustępie 1 wymienionych, także wtedy, gdy stosownie do urzędzeń poszczególnych gmin żądanie co do wystawienia takich świadectw podawane być ma do innych wydziałów administracji gminnej, jak np. do dyrekcji okręgowej ubogich, do naczelnika instytutu ubogich, do kancelaryi ubogich, do komisji ubogich, do komisji okręgowej ubogich, do naczelnika okręgu administracyjnego itp.

## §. 15.

Reprezentacje gmin posiadających własny statut winny postanowić, które jeszcze organa i osoby mają współdziałać przy badaniu i stwierdzaniu stosunków zarobkowych, dochodowych i majątkowych

starającego się o świadectwo i przy udzielaniu świadectw. Zarazem urządzić mają postępowanie przy wystawianiu takich świadectw, mianowicie zaś w taki sposób, żeby po pierwsze, wiarygodność zbadania była zagwarantowana a powtóre, żeby strony mogły w prosty sposób, bez udawania się do zbyt wielu rozmaitych organów i w krótkim czasie uzyskać świadectwo do wytoczenia postępowania sądowego potrzebne. Uzyskanie świadectwa bez pomocy i wdawania się pośredników powinno być dostępne także dla stron mniej obeznanych z biuralizmem, w szczególności zaś przez wręczanie drukowanych objaśnień, podających oraz dni i godziny, w których poszczególne osoby i organa, do współdziałania powołane, można prośbą obarczać, należy mieć na pieczy, żeby każda strona, która zgłosi się do władzy gminnej po świadectwo do uzyskania prawa ubogich, powiadomiona była o wszelkich krokach do tego potrzebnych.

Współdziałania pasterzy duchownych (przełożonych gmin wyznaniowych izraelskich) żądać należy tylko w tym razie, jeżeli z góry oświadczą, że gotowi są wydawać na żądanie opinię co do prawdziwości szczegółów podawanych przez starających się o świadectwo.

#### §. 16.

W poszczególnych gminach należy ogłosić publicznie i podać niezwłocznie Ministerstwu sprawiedliwości dla ogłoszenia w Dzienniku rozporządzeń Ministerstwa sprawiedliwości, które organa gminne mają wygotowywać lub potwierdzać świadectwa do uzyskania prawa ubogich, jakie zarządzenia wydano stosownie do §. 15 pod względem postępowania przy wyjednywaniu i udzielaniu takich świadectw, tudzież wszelkie zmiany, jakie pod jednym lub drugim względem zajdą.

#### §. 17.

Świadectwa wygotowywać należy podług formularza Nr. 2 /(. (§. 11, ustęp 2). W blankiecie do tego służącym można zapisywać uzupełnienia odpowiednie zarządzeniom stosownie do §. 15 wydanym.

### VI.

#### Środki prawne przeciw odmówieniu świadectw.

#### §. 18.

O odmówieniu świadectwa lub potwierdzeniu onegoż uwiadomić należy stronę z krótkim podaniem powodów, rezolucją, napisaną w danym razie na odwrotnej stronie wniesionego formularza świadectwa. Rezolucja zawierać powinna objaśnienie

o prawie podania zażalenia i o terminie do wniesienia rekursu.

Formularz świadectwa z rezolucją zwrócić należy stronie jak można najrychlej.

#### §. 19.

Przeciwko odmówieniu świadectwa przez naczelnika gminy można odwołać się do rządowej politycznej Władzy powiatowej. Odmówienie świadectwa w gminach posiadających własny statut, odmówienie potwierdzenia świadectwa przez rządową Władzę polityczną powiatową pierwszej instancji. jakoteż uchwalone przez tę Władzę odrzucenie rekursu przeciw odmówieniu świadectwa można wzruszać zapomocą rekursu do Władzy politycznej krajowej.

Władza polityczna krajowa rozstrzyga we wszystkich przypadkach stanowczo.

Rekurs podać należy ustnie lub piśmiennie w terminach wyznaczonych w ustawie z dnia 12. maja 1896, Dz. u. p. Nr. 101, do tej gminy, od której żądano świadectwa. W razie przychylenia się do rekursu, należy niezwłocznie świadectwo wygotować lub potwierdzić i starającemu się o świadectwo doręczyć razem z decyzją, tyjącą się rekursu.

Gminom i ich urzędom nie służy prawo zażalenia przeciw decyzji co do rekursu.

#### §. 20.

Odmówienie świadectwa przez władzę opiekuńczą (§. 7, ustęp 2) podlega środkom prawnym dozwołonym w postępowaniu tyjącem się spraw dobrowolnego sądownictwa (Patent cesarski z dnia 9. sierpnia 1854, Dz. u. p. Nr. 208).

### VII.

#### Wejście w wykonanie.

#### §. 21.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w wykonanie dnia 1. stycznia 1898.

Od tego dnia tracą moc swoją postanowienia dekretu prezydyalnego kamery nadwornej z dnia 26. lipca 1840, Z. u. s. Nr. 457 i dekretów nadwornych z dnia 4. stycznia 1842, Z. u. s. Nr. 584, z dnia 21. lutego 1842, Z. u. s. Nr. 589 i z dnia 27. marca 1846, Z. u. s. Nr. 949, tudzież postanowienia ustępu 1 rozporządzenia Ministerstwa skarbu z dnia 8. lutego 1853, Dz. u. p. Nr. 110, jakoteż przepisy rozporządzeń Ministerstwa sprawiedliwości z dnia 7. stycznia 1857, l. 28570 i z dnia 16. lutego 1856, l. 3440.

Badeni r. w.  
Biliński r. w.

Gautsch r. w.  
Gleispach r. w.

**Form. Nr. 1.**

R. m. z dnia 23. maja 1897, Dz. u. p. Nr. 130.  
(Świadcstwo do uzyskania prawa ubogich wystawione  
przez gminy nie mające własnego statutu.)

## I. Kwestyonaryusz

do wystawienia świadectwa co do stosunków majątkowych

.....

w .....  
.....

w celu **uzyskania prawa ubogich** w sprawie

przeciw .....  
.....

.....

o .....

1. Wiek: .....

2. Stan (wolny, żonaty, separowany, wdowiec): .....

3. Religia: .....

4. Zawód lub zatrudnienie: .....

5. Zajmuje mieszkanie (lokal przemysłowy) składające się z: .....

.....

6. Płaci czynsz (czynsz podnajmu, noclegowe): .....

7. Trzyma służby (robotników): .....

8. Imię i wiek żony (lub męża): .....

9. Petent obowiązany jest starać się o utrzymanie następujących osób, w szczególności imiona  
i wiek dzieci niezdolnych do zarobkowania: .....

.....

10. Suma dochodu (po strąceniu podatków, odsetek od długów, wydatków na zarząd itp.): . . .

. . . . .

11. Źródło dochodu (posiadłość gruntowa, płaca lub zarobek, wykonywanie przemysłu lub jakiegoś zatrudnienia, wierzytelności, odsetki z kasy oszczędności, renty, wymowa, wsparcie od innych osób, emerytura, prowizya, łaskawizna, zaopatrzenie ubogich, fundacya itp.): . . . . .

. . . . .

Starający się o świadectwo (jego zastępca ustawowy) oświadcza, że szczegóły powyższe są całkiem zgodne z prawdą.

. . . . ., dnia . . . . .

. . . . .

Podpis lub znak ręki starającego się o świadectwo.

Podpisany właściciel domu (pełnomocnik właściciela domu) potwierdza prawdziwość szczegółów podanych pod 5, 6 i 7.

. . . . ., dnia . . . . .

. . . . .

Opinia pasterza duchownego (przełożonego gminy wyznaniowej izraelskiej):

1. Potwierdzam prawdziwość szczegółów pod 1 aż do 11 zawartych.

2. Nie mogę potwierdzić szczegółów pod 1 aż do 11 zawartych, a to z następujących powodów:

.....  
.....

3. Stosunki nie są mi dostatecznie znane, żebym mógł wydać opinię.

.....

Podpis pasterza duchownego  
(przełożonego gminy wyznaniowej izraelskiej).

W razie, jeżeli świadectwo zwrócone zostało bez żadnej uwagi:

Było posłane pasterzowi duchownemu (przełożonemu gminy wyznaniowej izraelskiej) w

..... do przejrzenia, lecz wróciło bez żadnej uwagi.

....., dnia .....

.....

Podpis

## II. Świadcetwo.

Na zasadzie powyższych (pod I. zawartych) szczegółów, które według wyniku poczynionych dochodzeń — według znanych stosunków starającego się o świadcetwo — są prawdziwe, potwierdza się, że . . . . .  
nie jest w możności ponosić kosztów prowadzenia procesu w sprawie pod I. oznaczonej bez nadwerężenia tego, co potrzebuje na **ubogie** utrzymanie dla siebie i swojej rodziny.

. . . . ., dnia . . . . .

Podpis.

Potwierdza się:

C. k. Starostwo . . . . .

. . . . ., dnia . . . . .

Pieczczę.

---

**Strony, które podaniem nieprawdziwych szczegółów wyłudziły przyznanie prawa ubogich, skazać należy na karę za lekkomyślność w kwocie aż do 300 zł.**

Kto w świadectwie takim zamieszcza **świadomie nieprawdziwe szczegóły, lub świadomie potwierdza nieprawdę jak gdyby była prawdą**, ten w razie przyznania prawa ubogich **odpowiada** za kwoty, od których opłacania stronę na razie uwolniono, niemniej za kosztą zastępstwa adwokackiego, jeżeli miało miejsce i za wszelką inną ztąd powstałą szkodę (§§. 69 i 220 procedury cywilnej).



**Form. Nr. 2.**

R. m. z dnia 23. maja 1897, Dz. u. p. Nr. 130.  
(Świadczenie do uzyskania prawa ubogich wystawione  
przez gminy mające własny statut.)

# I. Kwestyjonaryusz

do wystawienia świadectwa co do stosunków majątkowych

.....  
w .....

w celu **uzyskania prawa ubogich** w sprawie

przeciw .....

o .....

1. Wiek: .....

2. Stan (wolny, żonaty, separowany, wdowiec): .....

3. Religia: .....

4. Zawód lub zatrudnienie: .....

5. Zajmuje mieszkanie (lokal przemysłowy) składające się z: .....

6. Płaci czynsz (czynsz podnajmu, noclegowe): .....

7. Trzyma służby (robotników): .....

8. Ma podnajemców (przyjmuje na nocleg): .....

9. Imię i wiek żony (lub męża): .....

10. Petent obowiązany jest starać się o utrzymanie następujących osób, w szczególności imiona i wiek dzieci niezdolnych do zarobkowania: .....

11. Dochód starającego się o świadectwo (po strąceniu podatków, odsetek od długów wydatków na zarząd itp.)

wynosi ogółem . . . . . zł. . . . . c.

a mianowicie :

a) z posiadłości gruntowej: . . . . .

b) z płacy lub zarobku: . . . . .

c) z wykonywania przemysłu lub jakiegoś zatrudnienia: . . . . .

d) z wierzytelności, papierów wartościowych, wkładek w kasie oszczędności, rent itp.: . . . . .

e) z wsparć od innych osób: . . . . .

f) z pensyi bieżącej, prowizyi, łaskawizny, fundacyi, zaopatrzenia ubogich itp.: . . . . .

. . . . .

Starający się o świadectwo (jego zastępca ustawowy) oświadcza, że szczegóły powyższe są całkiem zgodne z prawdą.

. . . . ., dnia . . . . .

Podpis lub znak ręki starającego się o świadectwo.

Podpisany właściciel domu (pełnomocnik właściciela domu) potwierdza prawdziwość szczegółów podanych pod 5, 6, 7 i 8.

. . . . . , dnia . . . . .

. . . . .

Opinia pasterza duchownego (przełożonego gminy wyznaniowej izraelskiej):

1. Potwierdzam prawdziwość szczegółów pod 1 aż do 11 zawartych.
2. Nie mogę potwierdzić szczegółów pod 1 aż do 11 zawartych, a to z następujących powodów:  
. . . . .  
. . . . .
3. Stosunki nie są mi dostatecznie znane, żebym mógł wydać opinię.

. . . . .

Podpis pasterza duchownego  
(przełożonego gminy wyznaniowej izraelskiej).

## II. Świadcstwo.

Na zasadzie powyższych (pod I. zawartych) szczegółów, które według wyniku poczynionych dochodzeń -- według znanych stosunków starającego się o świadcstwo — są prawdziwe, potwierdza się, że

.....  
nie jest w możności ponosić kosztów prowadzenia procesu w sprawie pod I. oznaczonej bez nadwężenia tego, co potrzebuje na **ubogie** utrzymanie dla siebie i swojej rodziny.

....., dnia .....

.....  
Podpis.

---

**Strony, które podaniem nieprawdziwych szczegółów wyłudziły przyznanie prawa ubogich, skazać należy na karę za lekkomyślność w kwocie aż do 300 zł.**

Kto w świadcstwie takim **zamieszcza świadomie nieprawdziwe szczegóły, lub świadomie potwierdza nieprawdę jak gdyby była prawdą**, ten w razie przyznania prawa ubogich **odpowiada** za kwoty, od których opłacenia stronę na razie uwolniono, niemniej za kosztą zastępstwa adwokackiego, jeżeli miało miejsce i za wszelką inną ztąd powstałą szkodę (§§. 69 i 220 procedury cywilnej).